

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นกระบวนการและเครื่องมือสำหรับช่วยให้ “คน” ได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองในด้านต่างๆ ซึ่งคนเราสามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต การพัฒนาศักยภาพของคนในประเทศที่พัฒนาแล้วจึงถือเป็นปัจจัยหลัก ตัวอย่างประเทศที่ประสบความสำเร็จ จะมีประชากรที่มีระดับการศึกษาที่สูง เช่น สหรัฐอเมริกา อังกฤษ เยอรมัน ญี่ปุ่น เกาหลี ฮองกง สิงคโปร์ ประเทศเหล่านี้จะทุ่มเทการลงทุนในการพัฒนาคนในประเทศของตนเป็นระยะเวลานาน ก่อนที่จะประสบความสำเร็จ และผลที่ได้รับ คือ ประเทศจะมีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว ดังนั้น การปฏิรูประบบการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาคนให้มีความรู้และประสบการณ์จึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญมากสำหรับประเทศต่างๆ เมื่อพิจารณาถึงระบบการศึกษาไทยในปัจจุบัน ยังถือว่าขาดการพัฒนาที่เหมาะสม แม้รัฐบาลจะเริ่มให้ความสำคัญในด้านการปฏิรูประบบการศึกษา เช่น การขยายโอกาสทางการศึกษาออกเป็น 12 ปี และการจัดระบบการศึกษาใหม่ทั้งระบบ รวมทั้งตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาอย่างจริงจัง โดยกำหนดให้ “คน” เป็นศูนย์กลางในการพัฒนา การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ การศึกษาได้ถูกกำหนดเป็นนโยบายระดับชาติ ดังนั้น การปฏิรูปการศึกษาจึงต้องเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงคนแต่ละคน เพื่อก่อให้เกิดการใช้ศักยภาพของคนให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาตนเอง และประเทศชาติในภาพรวม

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ได้กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) มีหน้าที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ตามมาตรา 67 ข้อ 5 ระบุว่า ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดย อบต. มีภาระหน้าที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานทางการศึกษา คือ การวิเคราะห์ วิจัยและพัฒนาหลักสูตร การแนะแนว การวัดผล ประเมินผล การพัฒนาตำราเรียน การวางแผนการศึกษา การยกระดับมาตรฐานของสถานศึกษา การจัดบริการส่งเสริมการศึกษา การใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา การเสนอแนะเกี่ยวกับการศึกษา ส่งเสริมการวิจัย การวางแผนโครงการ สํารวจ เก็บรวบรวมข้อมูลสถิติการศึกษาเพื่อนำไปประกอบการพิจารณา กำหนดนโยบาย แผนงาน และแนวทางการปฏิบัติงานในด้านการจัดการศึกษา การเผยแพร่การศึกษาและงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในพื้นที่รับผิดชอบ ทั้งนี้ อบต. ส่วนใหญ่จะแบ่งส่วนราชการภายในออกเป็น 3 งาน คือ 1) งานบริหารงานการศึกษา มีหน้าที่และควมรับผิดชอบ ได้แก่ งานบริหารวิชาการ งานนิเทศการศึกษา งานเทคโนโลยีทางการศึกษา งานลูกเสือและยุวกาชาด 2) งานส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีหน้าที่และควมรับผิดชอบ ได้แก่ งานห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ และเครือข่ายทางการศึกษา งานกิจการศาสนา งาน

ส่งเสริมประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรม งานกิจการเด็กและเยาวชน งานกีฬาและสันติภาพ และ 3) งานกิจการโรงเรียน มีหน้าที่และความรับผิดชอบ ได้แก่ งานจัดการศึกษา งานพลศึกษา งานทดสอบ ประเมินผลและตรวจวัดผลโรงเรียน งานบริการและบำรุงสถานศึกษาและงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารการจัดการศึกษาในท้องถิ่นของ อบต. กำหนดว่าการศึกษาคควรส่งเสริมการเรียนรู้ และมีปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งระบุไว้เป็นหน้าที่อย่างชัดเจนในรัฐธรรมนูญ ปี พ.ศ. 2540 และ พ.ศ. 2550 ด้วยเหตุนี้การบริหารการจัดการศึกษาที่แท้จริงจึงไม่ติดอยู่ในกรอบที่รัฐจัดให้ในระบบตามกระทรวงศึกษาเท่านั้น แต่เป็นกระบวนการที่สร้างการมีส่วนร่วมทางการศึกษา ทั้งจากองค์กรอื่นนอกจากภาครัฐ จากปัจเจกบุคคล หรือจากชุมชนที่รวมตัวกัน โดยไม่จำเป็นต้องเป็นนิติบุคคล แต่ต้องร่วมมือผลักดันให้ไปในทิศทางเดียวกัน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกระดับทั้ง อบต. เทศบาล และองค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) ควรร่วมมือกันจัดทำยุทธศาสตร์การศึกษาของจังหวัด โดยใช้ศักยภาพ ประสิทธิภาพ งบประมาณ และความพร้อมของชุมชนและปัจเจกบุคคลเข้าร่วมมือกัน โดยยึดหลัก ดังที่ โกวิท วัฒนกุล (2552) ได้เสนอแนะว่าการจัดการศึกษาคควรมีแนวคิดอย่างกว้าง โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างปัญญา สามารถทำได้หลายทาง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกระดับต้องระดมทรัพยากรในท้องถิ่น แล้วร่วมกันกำหนดยุทธศาสตร์ของชุมชนท้องถิ่นได้เอง เพื่อลดการพึ่งพาจากภาครัฐ จะทำให้ท้องถิ่นทำงานสนองความต้องการของตนเองได้คล่องตัว สถาบันครอบครัวต้องมีส่วนร่วมช่วยในการสนับสนุนด้านการศึกษาในท้องถิ่น และให้ความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการกำหนดยุทธศาสตร์ของท้องถิ่น และการศึกษาในท้องถิ่น ต้องปลูกฝังทัศนคติให้ผู้เรียนได้มีทักษะชีวิตสามารถเอาตัวรอดได้ สามารถสร้างความรู้ และจัดการความรู้ได้จากที่มีอยู่ในท้องถิ่น โดยไม่จำเป็นต้องสำเร็จการศึกษาเพื่อไปเป็นลูกจ้าง แต่ต้องสามารถคิดและสร้างงานได้ เป็นการสร้างคนให้รับผิดชอบต่อตนเอง และพึ่งพาตนเองในท้องถิ่น

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การจัดการศึกษาต้องมีแนวคิดที่มุ่งสร้างปัญญา สามารถแก้ปัญหาของท้องถิ่น โดยความร่วมมือจากสถาบันครอบครัวและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในด้านต่างๆ รวมทั้งผู้เรียนต้องปรับเจตคติใหม่ จากเรียนเพื่อรองรับงานในเมืองเป็นเรียนเพื่อเข้าใจงานในท้องถิ่น

สำหรับปัญหาการบริหารจัดการศึกษาในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา มีปัญหาอยู่หลายประการ เช่น คุณภาพการศึกษา การพัฒนาการสอนของครูไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในสังคมปัจจุบัน โดยผลการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสามระดับการศึกษาพื้นฐาน (ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา) ของสถานศึกษาทั้งหมด 7,042 แห่ง โดยภาพรวมส่วนใหญ่มีคุณภาพอยู่ในระดับดี จำนวน 6,274 แห่ง (ร้อยละ 89.09) แต่ได้รับรองมาตรฐานคุณภาพจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) จำนวน 4,923 แห่ง (ร้อยละ 69.91) และไม่ได้รับรองมาตรฐาน จำนวน

2,119 แห่ง (ร้อยละ 30.09) และเมื่อพิจารณาถึงตัวบ่งชี้ พบว่า ตัวบ่งชี้ที่มีจำนวนสถานศึกษามีผลการประเมินในระดับต้องปรับปรุงเร่งด่วนสูงกว่าตัวบ่งชี้อื่นๆ คือ ตัวบ่งชี้ที่ 6 ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และตัวบ่งชี้ที่ 12 ผลการส่งเสริมพัฒนาสถานศึกษาเพื่อยกระดับมาตรฐานและพัฒนาสู่ความเป็นเลิศที่สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษา (ร้อยละ 0.28 เท่ากัน) ซึ่งสำนักทดสอบทางการศึกษา ได้เสนอแนะ ดังนี้ 1) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรส่งเสริมและพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ครู ศึกษานิเทศก์ ทั้งระบบเพื่อให้มีการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งส่งเสริมและมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร โดยเฉพาะให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจรรย์ญาณ ความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง มีวิสัยทัศน์ มีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และกำหนดแนวทางการส่งเสริม พัฒนาการจัดระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 และกำกับ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งต้องสนับสนุนงบประมาณ สื่อ วัสดุกรรมในการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสม 2) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ต้องสร้างความเข้มแข็งและจัดระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาร่วมกับสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กำกับ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาตามความต้องการจำเป็นในการจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาด้วยวิธีการที่หลากหลาย จัดระบบการนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และส่งเสริมพัฒนาเครือข่ายคุณภาพเพื่อร่วมพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาให้มีความเข้มแข็ง 3) สถานศึกษาควรมีแนวปฏิบัติในด้านพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและของท้องถิ่น จัดสาระการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นให้สอดคล้องกับรอบสาระท้องถิ่นของเขตพื้นที่การศึกษา ส่งเสริม สนับสนุนการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 รวมทั้งจัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษาให้เป็นไปตามกฎกระทรวงการศึกษา และตามประกาศคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2554 และจัดโครงการ กิจกรรมและจัดกระบวนการเรียนรู้ พัฒนาผู้เรียนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตลอดจนส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ได้รับการพัฒนาเทคนิคการเรียนการสอนที่หลากหลาย การพัฒนาสื่อนวัตกรรม และส่งเสริมให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ

จากผลการศึกษาของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2556) เรื่อง สภาวะการณ์การศึกษาไทยในเวทีโลก พ.ศ. 2556 ด้านประสิทธิภาพการจัดการศึกษา พบว่า 1) ตัวชี้วัด

ด้านครูและสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ประกอบด้วย 1.1) อัตราส่วนนักเรียนต่อครูของไทย ระดับประถมศึกษา ประเทศไทยมีอัตราส่วน 16: 1 ดีกว่าทั้งอัตราส่วนนักเรียนต่อครูเฉลี่ยทั่วโลก 24: 1 และเฉลี่ยภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และแปซิฟิก 18: 1 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ปี 2553 ไทยมีอัตราส่วนนักเรียนต่อครู 22: 1 สูงกว่าค่าเฉลี่ยทั่วโลก 18: 1 และค่าเฉลี่ยภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และแปซิฟิก 16: 1 ส่วนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ไทยมีอัตราส่วนนักเรียนต่อครู 18: 1 สูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และแปซิฟิก 15: 1 และค่าเฉลี่ยของโลก 16: 1 1.2) ขนาดชั้นเรียน ปี 2553 ระดับประถมศึกษาของไทยมีค่าเฉลี่ย 19 คน ต่ำกว่าหลายประเทศในกลุ่มอาเซียน เช่น มาเลเซีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ และญี่ปุ่น ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ขนาดชั้นเรียนของไทยอยู่ที่ 34 คน เท่ากับมาเลเซีย แต่ต่ำกว่าจีน 54 คน ฟิลิปปินส์ 44 คน อินโดนีเซีย 37 คน และ 1.3) อัตราเงินเดือนครู ประเทศไทยมีอัตราเงินเดือนครูเท่ากันทุกระดับการศึกษา โดยปี 2553 ครูที่เริ่มทำงานจะได้รับอัตราเงินเดือน 5,272 PPP\$ (PPP\$ หมายถึง อัตราแลกเปลี่ยนทางการเงินที่ทำให้เกิดความเสมอภาคทางอำนาจการซื้อของเงินสกุลต่างๆ โดยเปลี่ยนเป็นเงินดอลลาร์สหรัฐ) เมื่อทำงานไปแล้ว 15 ปี ได้รับ 11,182 PPP\$ และเงินเดือนสูงสุดที่จะได้รับ คือ 18,957 PPP\$ อัตราเงินเดือนขั้นสูงสุดของประเทศไทย สูงกว่าอัตราเงินเดือนขั้นสูงสุดของประเทศฟิลิปปินส์ 7,074 PPP\$ และอินโดนีเซีย 2,402 PPP\$ แต่ต่ำกว่าอัตราเงินเดือนขั้นสูงสุดของมาเลเซีย 27,896 PPP\$ และ 2) ด้านงบประมาณและค่าใช้จ่ายทางการศึกษา สำหรับงบประมาณการศึกษา ปีงบประมาณ 2553 พบว่า 2.1) ร้อยละของงบประมาณทางการศึกษาคิดเป็นร้อยละต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ประเทศเวียดนามมีอัตราส่วนสูงที่สุดในกลุ่มประเทศอาเซียน คือ มีงบประมาณถึงร้อยละ 5.3 ในขณะที่ประเทศไทยมีอัตราส่วนอยู่ที่ร้อยละ 3.8 ประเทศที่มีอัตราส่วนต่ำ คือ บรูไน ร้อยละ 2.0 และ 2.2) ส่วนงบประมาณทางการศึกษาคิดเป็นร้อยละของงบประมาณแผ่นดิน ประเทศไทยมีงบประมาณทางการศึกษาในทุกระดับการศึกษาต่องบประมาณแผ่นดินทั้งหมด ร้อยละ 22.3 เพิ่มจากปีที่ผ่านมา ร้อยละ 3 มากที่สุดในกลุ่มอาเซียนและทุกประเทศที่นำเสนอ รองลงมาจากไทย คือ เวียดนาม ร้อยละ 19.8 ส่วนประเทศที่มีค่าน้อยที่สุด คือ ญี่ปุ่นและสิงคโปร์ ร้อยละ 9.4 และ 10.3 ตามลำดับ

จากหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในด้านการศึกษา ตามนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แนวคิดการบริหารจัดการศึกษาในท้องถิ่น และปัญหาการบริหารจัดการศึกษาในด้านผลการประเมินของสำนักทดสอบทางการศึกษา และสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ประกอบกับผู้วิจัย ซึ่งดำรงตำแหน่ง นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ซึ่งเป็นตำแหน่งบริหารมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการกำหนดทิศทางการศึกษาในระดับท้องถิ่น ทำให้รับรู้ถึงปัญหาข้อจำกัดที่เกิดขึ้น อันประกอบด้วย ปัญหาการนำนโยบายมาประยุกต์ใช้ ผู้บริหารระดับท้องถิ่นขาดความรู้หรือทักษะในการบริหาร ครูอาจารย์ (ผู้บริหารสถานศึกษา) ขาดความ

เชื่อมั่นในผู้บริหารระดับท้องถิ่น เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงตามวาระ ทำให้ขาดความต่อเนื่องในด้านนโยบาย รวมทั้งผู้วิจัยยังได้นำนโยบาย 4 ใหม่ ของสำนักนโยบายและแผนการอุดมศึกษา (สนผ.) กระทรวงศึกษาธิการ (2552) ที่ได้เสนอกรอบแนวทางในการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) ซึ่งประกอบด้วย 1) พัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ 2) พัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ 3) พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ และ 4) พัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ มาประยุกต์เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยมุ่งหวังที่จะศึกษาถึงการบริหารจัดการการศึกษาของสถานศึกษาในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล แล้วพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการศึกษาสำหรับองค์การบริหารส่วนตำบล เขตอำเภอบางบัวทอง ในทศวรรษหน้า

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล เขตอำเภอบางบัวทอง ในทศวรรษหน้า โดยมีจุดมุ่งหมายเฉพาะ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล เขตอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี
2. เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล เขตอำเภอบางบัวทอง ในทศวรรษหน้า
3. เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล เขตอำเภอบางบัวทอง ในทศวรรษหน้า

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ในทศวรรษหน้า และการทำการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพการบริหารจัดการศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล เขตอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี มีขอบเขตดังนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากร ได้แก่ 1) ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง จำนวน 1 คน 2) ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง จำนวน 12 คน 3) กรรมการสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง จำนวน 24 คน 4) ครูของสถานศึกษาในสังกัด

องค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง จำนวน 120 คน และ ผู้ปกครองนักเรียนในสถานศึกษาในสังกัด
องค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง จำนวน 843 คน รวมประชากรทั้งสิ้นจำนวน 1,000 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้มาจากวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วย

1. กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 1 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษาในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง จำนวน 1 คน
3. กลุ่มตัวอย่างที่เป็นกรรมการสถานศึกษาในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง จำนวน 1 คน
4. กลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูของสถานศึกษาในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง จำนวน 1 คน
5. กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ปกครองของนักเรียนที่ศึกษาในสถานศึกษาในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง จำนวน 1 คน

ตัวแปรที่ศึกษา ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ สภาพการบริหารการจัดการศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทองในด้าน

1. การพัฒนาคุณภาพกระบวนการเรียนรู้
2. การพัฒนาคุณภาพครู
3. การพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา
4. การพัฒนาคุณภาพการบริหาร

ขั้นตอนที่ 2 สร้างรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเขตอำเภอบางบัวทองในทศวรรษหน้า

ในการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล เขตอำเภอบางบัวทอง ในทศวรรษหน้า ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. นำผลการศึกษาตามขั้นตอนที่ 1 มาเป็นข้อมูลสำหรับการยกร่างรูปแบบของการบริหารการจัดการศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล เขตอำเภอบางบัวทอง ในทศวรรษหน้า
2. ยกร่างรูปแบบของการบริหารจัดการศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล เขตอำเภอบางบัวทอง ในทศวรรษหน้า
3. นำร่างรูปแบบของการบริหารการจัดการศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเขตอำเภอบางบัวทอง ในทศวรรษหน้า เสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบและแก้ไขให้รูปแบบการบริหาร

การจัดการศึกษาที่ได้มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ โดยผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย ผู้บริหารการศึกษา ผู้ปกครองหรือกรรมการสถานศึกษา ศิษยานุศิษย์ หรือนักวิชาการการศึกษา รวมจำนวน 20 ท่าน

ผู้เชี่ยวชาญ (ผู้ให้ข้อมูล)

ผู้เชี่ยวชาญ (ผู้ให้ข้อมูล) ประกอบด้วย ผู้บริหารการศึกษา ผู้ปกครองหรือกรรมการสถานศึกษา ศิษยานุศิษย์ หรือนักวิชาการการศึกษา จำนวน 20 คน เลือกโดยเจาะจงตามเกณฑ์คุณสมบัติ คือ เป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญเป็นพิเศษและมีประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารจัดการการศึกษา โดยจะต้องเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ด้านการบริหารจัดการการศึกษาหรือเกี่ยวข้องกับงานด้านการศึกษา ตั้งแต่ 2 ปีขึ้นไป

ตัวแปรที่ศึกษา

ร่างรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล เขตอำเภอ บางบัวทอง ในทศวรรษหน้า

ขั้นตอนที่ 3 ประเมินรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล เขตอำเภอบางบัวทองในทศวรรษหน้า

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ผู้บริหารและผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการบริหารการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง และผู้บริหารสถานศึกษา กรรมการสถานศึกษา ครู และผู้ปกครองของนักเรียนที่ศึกษาในสถานศึกษาที่สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง รวมประชากรทั้งสิ้น 1,000 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยโดยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ประกอบด้วย ผู้บริหารและผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง และผู้บริหารสถานศึกษา กรรมการสถานศึกษา ครู ผู้ปกครองนักเรียนที่ศึกษาในสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง เลือกแบบเจาะจงจากผู้ที่มิตามเกณฑ์คุณสมบัติ คือ เป็นผู้ที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษา ตั้งแต่ 2 ปี ขึ้นไป จำนวนทั้งสิ้น 20 คน ได้แก่

- 1.1 ผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 4 คน
- 1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง จำนวน 4 คน
- 1.3 กรรมการสถานศึกษาในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง จำนวน 4 คน
- 1.4 ครูของสถานศึกษาในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง จำนวน 4 คน

1.5 ผู้ปกครองของนักเรียนที่ศึกษาในสถานศึกษาในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล บางบัวทอง จำนวน 4 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยโดยใช้แบบสอบถาม มาจากวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบ เฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วย ผู้บริหารและผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการบริหาร การจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทองและผู้บริหารสถานศึกษา กรรมการสถานศึกษา ครู ผู้ปกครองนักเรียนที่ศึกษาในสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง โดยประชากร ทั้งสิ้น 1,000 คน จากการคำนวณประชากรที่ทราบค่ารูปแบบของ เซคาราน (Sekaran. 2003) กลุ่มตัวอย่าง จะได้ จำนวน 278 คน

ตัวแปรที่ศึกษา ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่

1. ความเหมาะสม
2. ความเป็นไปได้

นิยามศัพท์เฉพาะ

การพัฒนา รูปแบบการบริหารการจัดการศึกษา หมายถึง กระบวนการปรับเปลี่ยนระบบ การบริหารการศึกษาเพื่อพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้อง โดยการยกวางรูปแบบใหม่ของการบริหารจัดการ การศึกษาของสถานศึกษา ในการวิจัยครั้งนี้ครอบคลุมเนื้อหา 4 ด้าน คือ 1) การพัฒนาคุณภาพ กระบวนการเรียนรู้ 2) การพัฒนาคุณภาพครู 3) การพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา และ 4) การพัฒนา คุณภาพการบริหาร

องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง อำเภอ บางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี

การพัฒนาคุณภาพกระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การส่งเสริม การเรียนรู้ และการเปิดรับ ความรู้หรือวิธีการดำเนินการใหม่ๆ ของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของสถานศึกษาในเขตองค์การ บริหารส่วนตำบล ซึ่งประกอบด้วยงานด้านการศึกษา การเรียนรู้ การสร้างบุคลากร และการพัฒนา บุคลากรที่มีคุณภาพ

การพัฒนาคุณภาพครู หมายถึง การดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาครูและบุคลากรทาง การศึกษาให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ ความชำนาญ และความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ซึ่ง ประกอบด้วย การผลิต การพัฒนา และการจัดสรรงานของครูผู้สอน

การพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาการบริหาร และการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วยคุณภาพของสถานศึกษา คุณภาพของหลักสูตร การศึกษา และคุณภาพของแหล่งเรียนรู้ใหม่

การพัฒนาคุณภาพการบริหาร หมายถึง กระบวนการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการบริหารของสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย การกระจายอำนาจ ระบบธรรมาภิบาล การเพิ่มโอกาสทางการศึกษา การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน และการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา

รูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง วิธีการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง ในด้านการบริหารการจัดการศึกษาสำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลเขตอำเภอบางบัวทอง ในทศวรรษหน้า ที่มีความเหมาะสมของรูปแบบ และความเป็นไปได้ของรูปแบบ

การประเมินระบบการศึกษา หมายถึง การรวบรวมข้อมูล และใช้ข้อมูลประกอบการตัดสินใจเป็นกระบวนการวิเคราะห์เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ในการตัดสินใจในทางเลือกต่างๆ ที่มีอยู่ ทำให้การบริหารจัดการการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล มีคุณภาพโดยมีระบบควบคุม ตรวจสอบ และประเมินผลคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

จุดแข็งของการบริหาร หมายถึง สิ่งที่ดีของการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ในด้านการศึกษาที่มีความเหมาะสมและก่อให้เกิดประสิทธิภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง ที่สามารถกำหนดแนวทางในการพัฒนา นโยบาย การบริหารจัดการ การบริหารงานบุคคล และการเงิน การคลังอย่างมีเอกภาพ เพื่อให้มีความสอดคล้องกับปัญหาความต้องการของประชาชนในพื้นที่อย่างแท้จริง

จุดอ่อนของการบริหาร หมายถึง ผลการดำเนินงานภายในขององค์การบริหารส่วนตำบล ในด้านการศึกษาที่ไม่สามารถกระทำได้ดี และส่งผลให้เกิดความเสียหายต่อองค์การบริหารส่วนตำบล ขาดการประสานงานและการมีส่วนร่วมระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อการบริหารจัดการการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

โอกาสของการบริหาร หมายถึง สิ่งที่เอื้ออำนวยให้องค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง สามารถดำเนินงานด้านการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อุปสรรคของการบริหาร หมายถึง สิ่งที่เป็นปัญหาหรืออุปสรรคต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง ด้านการศึกษา ซึ่งผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องขององค์การบริหารส่วนตำบล และสถานศึกษาที่อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ขาดความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ การมีส่วนร่วมและการตรวจสอบ ติดตามการดำเนินงานด้านการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง

ความเหมาะสมของรูปแบบ หมายถึง การพิจารณารูปแบบในด้านการนำไปใช้ในการบริหารการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาการบริหารจัดการศึกษา สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลให้ได้ ประสิทธิภาพที่ดีตรงกับบริบทและนโยบายการศึกษาของประเทศ

ความเป็นไปได้ของรูปแบบ หมายถึง การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพที่เป็นอยู่ของการบริหารการจัดการศึกษากับรูปแบบแนวทางที่จะดำเนินการพัฒนาการบริหารการจัดการศึกษานั้น สามารถทำให้พัฒนาการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล สามารถปฏิบัติได้จริงและเป็นไปได้ตามแนวทางที่คิดไว้ รวมทั้งโอกาสในการปฏิบัติที่มีความสำเร็จ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากงานวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารการจัดการศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล เขตอำเภอบางบัวทอง ในทศวรรษหน้า มีดังนี้

1. ได้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล เขตอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ในปัจจุบัน
2. ได้แนวทางในการกำหนดรูปแบบการบริหารการจัดการศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล เขตอำเภอบางบัวทอง ในทศวรรษหน้า
3. ได้แนวทางแก้ไขปรับปรุงการบริหารจัดการศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จากปัญหาและอุปสรรคต่อการบริหารการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล
4. จากการศึกษาการวิจัยในครั้งนี้ทำให้ค้นพบปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับกรอบแนวคิดต้นแบบของรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล เขตอำเภอบางบัวทอง ในทศวรรษหน้า

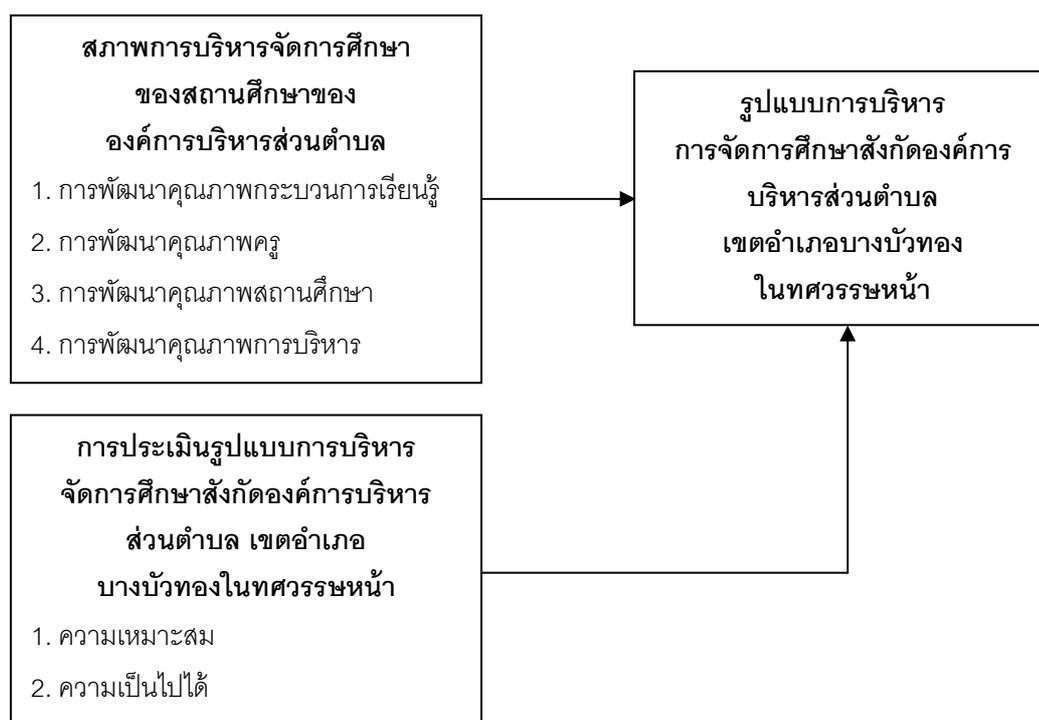
กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษารูปแบบการบริหารจัดการศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล เขตอำเภอบางบัวทอง ในทศวรรษหน้า ผู้วิจัยได้นำแนวคิดที่เกี่ยวข้องมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

1. การศึกษาสภาพการบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลเขตอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ผู้วิจัยได้นำนโยบาย 4 ใหม่ ของสำนักนโยบายและแผนการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2552: 1-2) ที่ได้เสนอกรอบแนวทางในการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย 1) พัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ 2) พัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ 3) พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ และ 4) พัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ มาเป็นประยุกต์เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย
2. การประเมินรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาสำหรับองค์การบริหารส่วนตำบล เขตอำเภอบางบัวทอง ในทศวรรษหน้า ผู้วิจัยได้ใช้หลักการประเมินโครงการทางการศึกษาของ สตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam. 1981) ที่ได้กล่าวไว้ว่า มาตรฐานการประเมินเอกสารและโครงการทางการศึกษาสามารถ

ประเมินได้ใน 4 หมวด คือ 1) การใช้ประโยชน์ (Utility) 2) ความเป็นไปได้ (Feasibility) 3) ความเหมาะสม (Propriety) และ 4) ความถูกต้อง (Accuracy)

จากหลักการและแนวคิดดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้นำมาสรุปเป็นกรอบความคิดในการวิจัย ดังแสดงในภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

1. การพัฒนาคุณภาพกระบวนการเรียนรู้ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล เขตอำเภอบางบัวทอง ในทศวรรษหน้า
2. การพัฒนาคุณภาพครู มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล เขตอำเภอบางบัวทอง ในทศวรรษหน้า
3. การพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล เขตอำเภอบางบัวทอง ในทศวรรษหน้า
4. การพัฒนาคุณภาพการบริหาร มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล เขตอำเภอบางบัวทอง ในทศวรรษหน้า